

Nr 46

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 november 1946 (nr 722) med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för försvaret.

Genom en den 14 april 1961 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 153, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

Lag

**angående fortsatt giltighet av lagen den 29 november 1946 (nr 722)
med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse
för försvaret**

Härigenom förordnas, att lagen den 29 november 1946 med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för försvaret¹, vilken lag enligt lag den 28 februari 1958 (nr 53) gäller till och med den 31 december 1961, skall äga fortsatt giltighet till och med den 31 december 1962.

I fråga om de skäl, som anförts till stöd för förslaget, får utskottet i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan hänvisa till propositionen.

Sedan 1946 års riksdag bifallit av Kungl. Maj:t framlagt förslag till lag med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för försvaret, utfärdade Kungl. Maj:t den 29 november 1946 lag i ämnet (nr 722), i det följande benämnd försvarsuppfinningslagen. I lagen, som ursprungligen gällde till och med den 31 december 1949 men vars giltighetstid senast genom lag den 28 februari 1958 (nr 53) förlängts till och med den 31 december 1961, har vissa ändringar vidtagits genom lag den 29 februari 1952 (nr 78).

Lagen är tillämplig på uppfinningar, som har särskilt avseende på krigsmateriel och tillkommit här i riket eller tillhör någon som är bosatt härstädes. I lagens 2 § stadgas, att patentansökningar och därtill hörande hand-

¹ Senaste lydelse av 2 och 4 §§, se SFS 1952:78.

1 Bihang till riksdagens protokoll 1961. 9 saml. 1 avd. Nr 46

lingar skall av patentmyndigheten för granskning beträffande uppfinningarnas betydelse för rikets försvar hållas tillgängliga för myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer (granskningsmyndigheten). Enligt kungörelse den 6 december 1946 (nr 764) skall en särskild nämnd (granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.) vara granskningsmyndighet enligt lagen.

I skrivelse den 20 oktober 1960 har *granskningsnämnden* lämnat följande upplysningar om nämndens verksamhet under tiden den 1 juli 1957—den 30 juni 1960:

Antalet granskade ärenden utgör 444. Ingivna framställningar om tillstånd till yppande av uppfinning, vilka uppgått till 2, ha båda bifallits. I 14 fall har nämnden funnit anledning att besluta om uppfinnings hemlighållande och i 27 fall tillstyrkt framställning från vederbörande statsmyndighet, att 7 § förordningen angående patent ej måtte tillämpas å ifrågavarande patentansökningar, d. v. s. att ansökningarna icke skulle kungöras.

Under nämnda tid ha patentansökningar, som ingivits eller övertagits av statsmyndighet, resulterat i beviljandet av 13 hemliga patent. I 6 fall har nämnden funnit hemlighållandet av sådant patent ej längre erforderligt och underställt frågan Kungl. Maj:ts prövning.

Granskningsnämnden har i sin skrivelse därjämte anfört, att nämnden för sin del finner de skäl, som föranlett lagens utfärdande, alltjämt äga giltighet, och nämnden har därför föreslagit, att lagen måtte givas giltighet under en ny treårsperiod.

Sedermera har *försvarets civilförvaltning* i en särskild framställning den 17 januari 1961 föreslagit, att bestämmelser införes i försvarsuppfinningslagen av innebörd, att utländsk försvarsuppfinning må här hemlighållas och att Kungl. Maj:t under visst villkor på ansökan må beträffande här i riket patentsökt svensk försvarsuppfinning medgiva, att patent må sökas även i främmande stat. Vidare föreslås upphävande av det nu för erhållande av hemligt patent gällande villkoret, att staten har all rätt till uppfinningen. Vid framställningen är fogat ett inom civilförvaltningen upprättat förslag till lag om ändring i försvarsuppfinningslagen.

Föredragande departementschefen, statsrådet Kling, har vid lagradsremissen anfört: »Granskningsnämnden har föreslagit, att försvarsuppfinningslagens giltighetstid förlänges ytterligare en treårsperiod. Försvarets civilförvaltning har emellertid därefter föreslagit genomgripande ändringar i lagen, vilka särskilt syftar till att möjliggöra ett vidgat utbyte av försvarsuppfinningar mellan vårt land och andra länder. I yttrandena över framställningen har behovet av ändrade regler på området vitsordats. Från flera håll har dock framhållits, att förslaget icke utan ytterligare utredning kan läggas till grund för lagstiftning. Jag delar denna uppfattning och förordar, att i avbidan på närmare utredning lagens giltighetstid förlänges med endast ett år.»

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,
att förevarande proposition, nr 153, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 23 maj 1961

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Branting, Per Olofsson, Ferdinand Nilsson, Nyström, Gezelius och Alexanderson; samt

från andra kammaren: fru Gärde Widemar, herrar Landgren, Svensson i Vä, Ekström i Björkvik, Gustafsson i Borås, Fröding, fröken Berggren och herr Martinsson.